

EKONOMIAREN GARAPEN, JASANGARRITASUN
ETA INGURUMEN SAILA

Ingurumen Jasangarritasun Sailburuordetza
Natura Ondare eta Klima Aldaketa Zuzendaritza

DEPARTAMENTO DE DESARROLLO ECONÓMICO,
SOSTENIBILIDAD Y MEDIO AMBIENTE

Viceconsejería de Sostenibilidad Ambiental
Dirección de Patrimonio Natural y Cambio Climático

AGINDU-PROIEKTUA, EAE-N OTSOA KUDEATZEKO PLANA (Canis lupus) ONARTZEN DUENA. AURRETIAZKO KONTSULTA PUBLIKOA

Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitzako sailburuaren 2020ko martxoaren 2ko AGINDUA Arauaren bidez, Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoa aldatu zen, eta otsoa (Canis lupus) «Interes Bereziko» espeziearen kategorian sartu zen. (<https://www.euskadi.eus/y22-bopv/eu/bopv2/datos/2020/03/2001539a.shtml>)

Euskadiko Natura Ondarea Kontserbatzeari buruzko azaroaren 25eko 9/2021 Legearen 70.2 artikulua betez, Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Sailak EAEn Otsoa Kudeatzeko Plana (Canis lupus) onartzearekin amaituko den prozedurari ekingo dio. Kudeaketa-plana foru-organo eskudunekin koordinatuta egingo da.

Kudeaketa Planak barne hartuko ditu Euskadiko Natura Ondarea Kontserbatzeari buruzko azaroaren 25eko 9/2021 Legearen 70.5 artikuluan adierazitako puntu aplikagarriak:

- a) Jarraibideak eta neurriak.
- b) Zonakatzea
- c) Erabilera, aprobetxamendu eta jardueretarako mugak.
- d) Ebaluazio-mekanismoak.

Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkidearen urriaren 1eko 39/2015 Legearen 133. artikuluan 1. apartatuan ezarritakoarekin bat etorritik, lege- edo erregelamendu-proiektua edo -aurreproiektua egin aurretik, kontsulta publiko bat bideratuko da administrazio eskudunaren web-atariaren bidez, eta, bertan, etorkizuneko arauak uki ditzakeen subjektuen eta erakunde adierazgarrienen iritzia jasoko da, honako hauei buruz:

- a) Ekimenaren bidez konpondu nahi diren arazoak.
- b) Onartzeko beharra eta egokitasuna.
- c) Arauaren helburuak.
- d) Egon daitezkeen ordezkotza irtenbide erregulatzaileak eta ez-erregulatzaileak.

Gobernu Kontseiluaren 2017ko abenduaren 12ko Erabakiaren bidez, araugintza-xedapen orokorrak egiteko prozedura aplikatzeari buruzko jarraibideak onartu ziren. Jarraibide horietan zehaztu zen xedapen orokorra izapidetzea sustatu duen zuzendaritza-organo edo -zentroak bete ahal izango duela aurretiazko kontsultaren izapide hori, Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio Publikoaren egoitza elektronikoko iragarki-taulan iragarkia jarrita.

Aurrekoa betez, eta hura egin aurretik, idazki honen bidez gonbidatzen ditugu herritarrak, 15 eguneko epean, Eusko Jaurlaritzaren egoitza elektronikoko iragarki-taulan argitaratuko den eranskinean jasotako informazioari buruzko iritzia eman dezaten.

OTSOA KUDEATZEKO PLANA (Canis lupus) ONARTZEN DUEN AGINDU-PROIEKTUA EGIN AURREKO KONTSULTA PUBLIKOA

A) EKIMENAREN BIDEZ KONPONDU NAHI DIREN ARAZOAK:

Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauak, 1992ko maiatzaren 21ekoak, habitat naturalak eta basoko fauna eta flora kontserbatzeari buruzkoak, Batasunaren intereseko espezieetat jotzen du otsoa (Canis lupus), eta V. Eranskinean sartzen du EAEko lurralde-eremuko populazioa, Batasunaren intereseko animalia- eta landare-espezieei buruzkoa, baldin eta espezie horiek naturan biltzea eta ustiatzea kudeaketa-neurrien xede izan badaiteke.

Ingurumen, Lurralde Plangintza eta Etxebizitzako sailburuaren 2020ko martxoaren 2ko Aginduaren bidez, Basa eta Itsas Fauna eta Landaredian Arriskuan dauden Espezieen Euskadiko Katalogoa aldatu zen, eta otsoa (Canis lupus) «Interes Berezikoko» kategorian sartu zen. <https://www.euskadi.eus/web01-bopv/es/bopv2/datos/2020/03/2001539a.pdf>.

Irailaren 20ko TED/980/2021 Aginduaren bidez, otsailaren 4ko 139/2011 Errege Dekretuaren eranskina aldatu zen, Babes Berezikoko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrenda eta Arriskuan dauden Espezieen Espainiako Katalogoa garatzeko, eta otsoa (Canis lupus) Babes Berezikoko Erregimenean dauden Basa Espezieen Zerrendan sartu zen. <https://www.boe.es/eli/es/o/2021/09/20/ted980/dof/spa/pdf>.

Ondoren, Ingurumenari buruzko Konferentzia Sektorialean, 2022ko uztailaren 28an, Otsoa Kontserbatzeko eta Kudeatzeko Estrategia (Canis lupus) onartu zen Espainiako estatu osorako, landa-ingurunekeo jarduerekin batera. https://www.miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/biodiversidad/publicaciones/estrategialo_bo_cs_28072022_tcm30-543570.pdf, Autonomia-erkidegoek onetsitako berreskuratzeko/edo kudeaketa-planetarako orientazio-esparru gisa.

Otsoak piramide trofikoaren gailurra hartzen du, eta paper garrantzitsua betetzen du presako populazioen erregulazioan; beraz, garrantzi ekologikoa du, zalantzarik gabe. Batez ere haragijalea bada ere, benetako generalista ere bada, eta modu oportunistan elikatzen da dagoen ingurunean eskuragarri dagoenaz. Basoko unglatu ertainak eta handiak dira elikaduraren oinarria (basoko ugaztunak dietaren % 70 inguru izaten dira), nahiz eta sarraskiaz eta abereez ere elikatzen den, batez ere mendian modu estentsiboan bazkatzen dena. Horregatik, otsoaren eta abeltzaintzaren arteko harremana da bien arteko gatazka nagusia. Gatazka horrek gorputz berezia hartzen du otsoaren eta erregimen estentsiboko azidaren presentziarekin bat egiten duten lekuetan, non harraparia azken hamarkada askotatik ez den egon.

Hala ere, kontuan hartuta otsoa ere interes komunitarioko espeziea dela, beharrezkoa da abeltzaintzaren eta otsoaren kontserbazioaren arteko koexistentzia bilatzea, kontuan hartuta abeltzaintza estentsiboak larre menditarretako habitatei eusteko duen zeregina.

B) ONARTZEKO BEHARRA ETA EGOKITASUNA

Kontseiluaren 92/43/EEE Zuzentarauak, 1992ko maiatzaren 21ekoak, habitat naturalak eta basoko fauna eta flora kontserbatzeari buruzkoak, ezartzen du hura aplikatzeko hartzen diren neurrien helburua dela Batasunaren intereseko habitat naturalak eta faunaren eta floraren basa-espezieak kontserbazio-egoera onean mantentzea edo lehengoratzea, eta neurri horiek

kontuan hartuko dituztela ekonomia-, gizarte- eta kultura-eskakizunak, bai eta eskualde- eta toki-berezitasunak ere.

EAEn, otsoa antzinako garaietatik egon da, baina XIX. mendetik aurrera, populazioak errarifikazio geldo eta errukigabea izan zuen XX. mendeko 80ko hamarkadara arte, 1991n lehen talde edo talde bat detektatu zen arte (Sáenz de Buruaga et al., 1994). Familia-talde hori, ziur asko, urte hartan Bizkaian ugaldtu zen. Orduan, bere presentzia etengabea izan da, nahiz eta urteetan zehar gorabehera dezente izan dituen. Azken afari osoa 2019-2020 ugalketa-aldian egin zen, eta, horren ondorioz, otsoa EAeko azaleraren % 14,7an zegoela kalkulatu zen, baina ez da talderik hauteman. Hala ere, 2022-2023an egindako neguko jarraipenaren arabera, egoera nabarmen aldatu da, 2 otso eta 9 eta 11 otso arteko ale gutxi batzuen presentziaren hipotesia berretsita.

Abeltzaintza estentsiboa praktikatzen den inguruneetan otsoa egoteak ahalegin handia eskatzen du aprobetxamendu ekonomiko jakin batzuen arteko koexistentzia lortzeko, bereziki abeltzaintza estentsiboa eta otsoaren beraren kontserbazioa. Hori dela eta, prebentzio-neurriak ezarriz, abereengan harrapaketa duen eragina murrizteko neurriak ezartzea, eta, aldi berean, abeltzaintzari eragindako kalteak behar bezala ordaintzea.

C) ARAUAREN HELBURUAK.

Otsoa Kudeatzeko Planaren (Canis lupus) helburuak honako hauek dira EAEn:

- A. Beharrezko neurriak hartzea otsoen populazioa EAEn kontserbazio-egoera onean egon dadin.
- B. Otsoaren eta abeltzaintza estentsiboaren arteko koexistentzia ziurtatzea, erasoak prebenitzeko, otsoak eragindako abeltzaintzako ustiategiak kudeatzen laguntzeko eta eragindako kalteak konpentsatzeko neurriak ezartzea sustatuz.
- C. Otsoaren kudeaketan eta abeltzaintza-jarduerarekin batera egotean inplikaturik dauden sektore guztien parte-hartzea bultzatzea.
- D. Espezieko aleen hilkortasun ez-naturala prebenitzea eta eraginkortasunez jazartzea, bereziki isilpekotasuna eta pozoiien, tranpen eta beste prozedura batzuen erabilera, beste espezie batzuen eta, oro har, natura-ondarearen kontserbazioari ere kalte egin diezaioketenak.
- E. EAeko otso-populazioen jarraipena eta azterketa egiteko beharrezko mekanismoak garatzea.
- F. Hezkuntza- eta sentsibilizazio-jarduerak garatzea, gizarteak oro har otsoarekiko duen ezagutza eta tolerantzia areagotzeko, eta, bereziki, haren presentziak eragindako sektoreek, landa-ingurunean, eta publikoa eta beste erakunde batzuk informatzea eta sentsibilizatzea espezie horren egoerari buruz, abeltzaintza estentsiboari buruz, bai eta otsoaren eta abeltzaintzaren arteko erlazioari buruz eta haien arteko koexistentziari buruz ere.
- G. Espeziearen kudeaketan zuzenean inplikaturik administrazio langileen prestakuntza-programak garatzea, abeltzaintza estentsiboarekiko sentsibilizazioari eta enpatziari buruzko prestakuntza barne.
- H. Otsoak landa-biztanleen artean sortzen dituen onura sozioekonomikoak ezagutarazteko jarduerak sustatzea, hala nola espezieari lotutako ondare etnografikoa berreskuratzea edo abeltzaintzako ustiategietatik datozen produktuak sustatzea, otsoarekin jardunbide egokien kodeak hartzen direnean, besteak beste.
- I. Otsoaren kontserbazioan eta kudeaketan erakundeen arteko koordinazioa sustatzea.

Helburu horiek betez, honako hauek lortu nahi dira: espeziearen gainean dauden mehatxuak ezabatzea, haren biziraupena ziurtatzea, populazioen berreskurapena eta kontserbazioa sustatzea, bai eta bertako habitatak babestea eta mantentzea ere, kontserbazio-egoera ona lortzeko. Aldi berean, abeltzaintza estentsiboarekin batera egotea ziurtatzen da, abeltzaintza estentsiboaren etorkizuna arriskuan egon ez dadin, alderdi horrek, gainera, Habitategi buruzko Zuzentzarian jasotako lehentasunezko ekosistema batzuen kontserbazioan duen zeregin garrantzitsua kontuan hartuta.

D) ORDEZKO IRTENBIDE ARAUTZAILEAK ETA EZ-ERREGULATZAILEAK.

Aurreko ataletan azaldutako inguruabarrak kontuan hartuta, agindu-proiektua egitea beharrezkotzat jotzen da, eta ezin da bestelako irtenbiderik ikusi. Kudeaketa-plana Euskadiko Natura Ondarea Kontserbatzeari buruzko azaroaren 25eko 9/2021 Legearen 70.2 artikuluan agindupean egin da, eta otsoaren kontserbazio ona lortzeko beharrezko neurria da.